JŪRINĖS KULTŪROS KOORDINACINĖS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020 m. rugsėjo 14 d. Nr. (20.26)-TAR1-150

Posėdžio data: 2020 m. rugsėjo 8 d., 15:35-17:00 val.
Posėdžio vieta: Tarybos posėdžių salė (Liepų g. 11)

Posėdžio pirmininkas – Petras Bekėža, Lietuvos jūrininkų sąjungos pirmininkas, Jūrinės kultūros koordinacinės tarybos pirmininkas.

Posėdžio sekretorė – Dalia Želvytė-Mockuvienė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyr. specialistė.

Dalyvavo (12 narių iš 20):

1. Petras Bekėža, Lietuvos jūrininkų sąjungos pirmininkas, Jūrinės kultūros koordinacinės tarybos pirmininkas.
2. Romualdas Adomavičius, Lietuvos jūrų muziejus.
3. Valerijonas Bernotas, Asociacija Klaipėdos žuvininkystės vietos veiklos grupė.
4. Eglė Deltuvaitė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja.
5. Dr. Genutė Kalvaitienė, Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla.
6. Laisvūnas Kavaliauskas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos skyrius.
7. Gintautas Kutka, Lietuvos laivų savininkų asociacija.
8. Vidmantas Matutis, Lietuvos marinistikos žurnalistų klubas „Marinus".
9. Liudvikas Albertas Mileška, VšĮ Klaipėdos irklavimo centras.
10. Dr. Edvinas Ubis, Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutas.
11. Algirdas Valentinas, Klaipėdos mažųjų laivų savininkų asociacija "Pajūrio laivai".
12. Dalia Žukienė, Visuomeninė organizacija „Žalia banga".

Posėdžio medžiaga:

1. Danės upės slėnio teritorijos galimybių studija.
2. Jūrinių akcentų Klaipėdoje sąrašas.

DARBOTVARKĖ:

1. **Dėl jūrinių akcentų prioritetų Klaipėdos mieste.**
2. **Informacija apie ankstesnių sprendimų vykdymą, tolesnių veiksmų aptarimas.**

1. **SVARSTYTA. Dėl jūrinių akcentų prioritetų Klaipėdos mieste.**

Jūrinės kultūros koordinacinės tarybos pirmininkas Petras Bekėža nustatė, kad į posėdį susirinko kvorumas, 12 narių, todėl jis teisėtas. Pirmininkas pristato darbotvarkę, nariai jai pritaria.

P. Bekėža primena, kad ir anksčiau jau buvo svarstyti jūriniai akcentai skirtingose Klaipėdos vietose, dabar pabandyta apžvelgti visą miestą. Pirmininkas prašo pasisakyti, pasidalinti idėjomis dėl jūrinių akcentų Klaipėdos mieste.

Romualdas Adomavičius priminė, kad nuo 2016 m. keliamas klausimas dėl jūrinių akcentų Klaipėdos mieste. R. Adomavičiaus principinis noras būtų jūrinių asmenybių įamžinimas, išskirti žmones, prisidėjusius prie jūrinės Klaipėdos ir Lietuvos istorijos. R. Adomavičius atkreipė dėmesį, kad atsiųstame Jūrinių akcentų Klaipėdoje sąraše yra vietos, lentelės, daugiau susijusiu su vandeniu, bet vis tik sąraše mažai akcentų, kurie kalba apie jūrinę istoriją. Kalbėtojo nuomone, neužtenka lentelės ar monumento, reikia kad būtų pasakojama jūrinė tapatybė ir istorija. Mūsų darbas būtų suinteresuoti savivaldybę ir privatų sektorių. Siūlo diskusiją pasikviečiant didesnį ratą žmonių, urbanistų, architektų, formuojančiais miesto urbanistinę aplinką.

P. Bekėža priminė, kad jūrinei kultūrai svarbių asmenybių sąrašas paruoštas ir jam pritarta Žymių žmonių komisijoje. Joje buvo keliamas klausimas, kad ateityje stengsis, jog nusipelnę žmonės būtų įamžinti. Pirmininkas paprašė Kultūros skyriaus vedėjos išsakyti savo nuomonę.

Eglė Deltuvaitė papasakojo, kad Klaipėdos mieste yra virš 150 atmintinų objektų, iš kurių 43 tiesiogiai vienaip ar kitaip susiję su jūra. Jūrinei kultūrai svarbių asmenybių įamžinimo klausimas sustojęs, nes nėra konkretaus siūlymo. Kultūros skyriaus vedėja priminė, kad Žymių žmonių komisija pritaria pačiam įamžinimo faktui, bet turi atsirasti konkretūs projektiniai pasiūlymai arba idėjos, kaip tas įamžinimas bus įgyvendintas. Šitame etape svarbu, kas įgyvendina, už kokias lėšas, tada keliaujama į Įvaizdžio komisiją, kur vertinama, kaip sprendimas atrodo tam tikroje aplinkoje ir vietoje. Gal galėtų asmenybių įamžinimą sieti tu kokia mokykla, pvz. Jūreivystės ar Kadetų. Kitas variantas,- gatvių pavadinimai. Dar galimas variantas – krantinės. Būtų galima įtraukti menininkus ir per dalinį finansavimą pateikti užduotį per metus išgryninti įamžinimo idėją.

Edvino Ubio nuomone, nereikėtų koncentruotis į konkretybes, nes taip nueisime į periferijas. Istorikas siūlė įprasminti platesnes, monumentalesnes erdves, nes tokių Klaipėdoje nėra. E. Ubis akcentavo, kad iš savivaldybės turėtų išeiti idėja monumentalesniam jūrinių akcentų įprasminimui. Šiuo atveju siūlė koncentruotis į jūrinei kultūrai svarbių asmenybių sąrašą, čia taryba daugiausia gali nuveikti, akcentuoti jį, kad galima naudoti įvairiausiomis formomis. E. Deltuvaitė paprašė monumentalumo pavyzdžio. E. Ubys pavyzdžiu pateikė visą Atgimimo aikštę. Istoriko nuomone, jei nors viena erdvė, susieta su jūra, atsirastų Klaipėdoje, jau būtų gerai.

Pirmininkas atkreipė dėmesį, kad gal iš komisijos pritrūko pasiūlymų, pvz. kad įvairiose erdvėse atsirastų jūrinių simbolių. Jūrinės kultūros koordinacinės taryba akcentuoja jūrinius dalykus, bet reikėtų paskleisti žinią plačiau ir įtikinti savivaldybę. P. Bekėžos nuomone, tarybos narių mentalitetas – jūrinis, bet kai išeinama į valdžios kabinetus, atsiranda įvairiausių keblumų, kad įgyvendinti idėjas. Gal iš tarybos ir reikėtų inicijuoti idėjas?

Valerijonas Bernotas pritarė, kad viskas gražu, kai kalbama apie asmenybes ir lenteles mieste, bet akcentavo, jog jau 20 metų kalba apie tai, kad Klaipėda būtų jūrinis miestas, - čia yra tikslas. V. Bernoto nuomone, jūrinį miestą atspindi laivai, senoviniai laivai, kurie galbūt būtų susiję su kokiu asmeniu. Dar vienas simbolis galėtų būti krantinių užvardinimas.

Dalia Žukienė prisiminė, dalyvavusi poezijos vakare, kuriame mokytoja su moksleiviu deklamavo savo kūrybos eiles apie kapitoną Liudviką Stulpiną. D. Žukienė siūlė per kapitono L. Stulpino gimtadienį organizuoti renginius, tuo labiau, kad yra L. Stulpino gimnazija. Visuomenininkė pasiūlė išnaudoti Klaipėdos universiteto Jūrų tyrimo instituto patalpas, būtų galima jose įamžinti jūrinei kultūrai svarbius asmenis. Nereikėtų delsti, o kalbėti su instituto vadove.

Laisvūnas Kavaliauskas mano, kad taryba konservatyviai žiūri į jūrinių akcentų įamžinimą. Siūlo pasiremti užsienio pavyzdžiais, kur Osle išsaugoti seni pastatai, krantinės, daug jūrinių akcentų (aikštės

danga primena bangas), Kristianstande - dviračių statymo stovai-laivai, suoliukai – laivo formos, muzikinis teatras – bangos formos, vaikų žaidimų aikštelėse – jūriniai akcentai.

Vidmantas Matutis pabrėžė, kad Klaipėda – vienintelis Lietuvos uostamiestis, todėl visi akcentai mieste turi būti jūriniai, kad dar labiau miestas išsiskirtų. V. Matutis kvietė diskutuoti, kas turi inicijuoti, kas turi ieškoti lėšų? Ar visuomenininkų grupė turi ieškoti rėmėjų? Kiekvieno savivaldybės darbuotojas turi suprasti, kad dirba ne kuriam kitame Lietuvos mieste, o uostamiestyje. Savivaldybės visos mintys ir idėjos turi būti nukreiptos į santykį ir ryšį su uostu ir jūra. Kur galėtų būti tokios vietos, pvz. Memelio miesto teritorija, Klaipėdos laivų remonto teritorija, teritorija apie piliavietę.

Algirdas Valentinas pasiūlė toli nekeliauti, užtenka Juodkrantės, kur lietuviai menininkai sukūrė viziją. Kitas pavyzdys,- puikiausia alėja nuo Pilies tilto iki marių. Ji tuščia, tad būtų galima užpildyti įvairiais jūriniais simboliais ir objektais. Laivų nepavyks pastatyti, bet maketus tikrai galima. Tai ir būtų jūriniai akcentai. Geras traukos objektas,- skulptūra „Vaiduoklis“, prie kurios žmonės ateina ir paveiksluojasi.

Liudvikas Albertas Mileška apibendrino, kad visi kalba daug metų apie marinistines idėjas. Reikia nusistatyti taškus ir galvoti, ką butų galima padaryti. Irklavimo bazė yra apleista, L.A. Mileška planuoja agituoti, kad tai būtų marinistinis centras, kuriame rastų vietą įvairūs marinistiniai klubai, irklavimo, buriavimo bazės.

Genutė Kalvaitienė pritarė visų, ypač V. Matučio, išsakytai nuomonei. Labai svarbu pradėti. G. Kalvaitienė atkreipė dėmesį, kad daugelis, dirbantys savo įstaigose, daro daug renginių, edukacinių projektų susijusių su jūra. G. Kalvaitienė pritarė, kad labai svarbi erdvė, tai galėtų būti Memelio miesto erdvė, Kruizinių laivų terminalas, taip pat Albatroso paminklo aikštė. Reikia tokios vietos, kur jau būriuojasi žmonės, reikėtų tik tas erdves papildyti ir užpildyti. Paminėtose erdvėse būtų galima įamžinti nusipelniusius žmones. Taip pat pritarė ir L. Kavaliausko mintims visame mieste paskleisti įvairiausius jūrinius simbolius.

Gintauto Kutkos nuomone, svarbiausia, kas yra miesto vyriausias architektas. Jeigu žmogus turi Dievo duotą dovaną, tai ir įgyvendina idėjas. Bet kurie projektų vadovai turi ateiti į savivaldybę, kad suderintų sprendimus. Urbanistikos skyrius galėtų pasiūlyti projektų vykdytojams atkreipti dėmesį į marinistinius akcentus. Nes jie dalyvauja kiekvieną dieną tuose veiksmuose.

V. Matutis apibendrino, kad galėtų būti trys pasiūlymai: 1) gal galėtų Jūrinės kultūros koordinacinė taryba kreiptis į savivaldybę, kad prie paminklo „Albatrosas“ būtų įamžinti jūrinei kultūrai svarbūs asmenys; 2) Memelio miesto erdvėse galėtų atsirasti įvairūs jūriniai akcentai; 3) Naujoms miesto krantinėms būtų skirti jūriniai pavadinimai; 4) Senojo Dangės uosto istorinis maketas.

D. Žukienė siūlė pasikviesti vyriausiąjį miesto architektą.

E. Deltuvaitė siūlė grįžti prie prioritetų.

Pirmininkas konstatavo, kad diskusija pavyko, pasidalinta mintimis ir idėjomis. P. Bekėža pasiūlė sudaryti darbo grupę (E. Deltuvaitė, R. Adomavičius, V. Matutis, E. Ubis, L. Kavaliauskas), kad jie kitame posėdyje pristatytų prioritetus ir konkrečius pasiūlymus. Galbūt į darbo grupę pasikviesti vyriausiąjį architektą ir miesto dailininką.

NUTARTA: darbo grupė kitame posėdyje pristatys nutarimo projektą.
Pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA.

Kitas posėdis numatomas spalio 13 d. Ankstesniame posėdyje svarstytas veiklos efektyvinimas. Pirmininkas pakvietė susirinkti darbo grupę. Praėjusiame posėdyje dalyvavo gidų gildija. Pirmininkas pasiūlė apibendrinti jūrines temas ir pasiūlyti gidams. Siūloma darbo grupė: V. Matutis, R.

Adomavičius, G. Kalvaitienė. Dėl mažųjų laivų stovėjimo Klaipėdoje. Šį klausimą siūloma nukelti į lapkričio mėnesio posėdį. Svarstytas Valerijono Bernoto prašymas dėl atsisakymo pareigų taryboje.

NUTARTA:

1. Kitas posėdis - spalio 13 d. (antradienį) 15:35.
2. Renkasi darbo grupė dėl tarybos veiklos efektyvinimo.
3. Renkasi darbo grupė dėl jūrinių temų pasiūlymo gidams.
4. Mažųjų laivų stovėjimo klausimas nukeliamas į lapkričio mėnesio posėdį.
5. Pritarta Valerijono Bernoto prašymui dėl pareigų atsisakymo.

Pritarta bendru sutarimu.

Posėdis baigėsi 2020 m. rugsėjo 8 d., 17:00 val.

Posėdžio pirmininkas Petras Bekėža

Posėdžio sekretorė Dalia Želvytė-Mockuvienė